

נזיר נד

עניין: האם האבות נחשבו ישראל

רמב"ן אמור ויקרא כד, י

בהן (במדבר כו נה). ומה שאמרו בת"כ (כאן) "בתוך בני ישראל - מלמד שנתגייר", אינו שיצטרך לגירות³³⁰, אלא ככל ישראל שנכנסו לברית במילה וטבילה והרצאת דמים בשעת מתן תורה (כריתות ט), אבל נתכוונו לומר שהלך אחרי אמו ונדבק בישראל³³¹. וזה טעם "בתוך בני ישראל", שהיה עמהם ולא רצה ללכת אחרי אביו להיות מצרי. וכן מה שאמרו בת"כ (שם) "אע"פ שלא היו ממזרים באותה שעה הוא היה כממזר", כדברי יחיד היא שנויה, והלכה הולד כשר. והצרפתים³³² אומרים כי טעם הגרות מפני שהיה קודם מתן תורה, והיה משפטו לילך אחר הזכר, ממה שאמרו (יבמות עח): "באומות הלך אחר הזכר", וכאשר נולד זה לא מלו אותו כי מצרי היה כדינו³³³, אבל כשגדל נתגייר לדעתו ונמול. ואין דעתי כך, כי מעת שבא אברהם³³⁴ בברית³³⁵ היו ישראל³³⁶ ובגוים לא יתחשבו³³⁷, וכמו שאמר בעשו³³⁸ (קידושין יח). "ודילמא ישראל מומר שאני".

מהר"ל גור אריה פרשת ויגש, בראשית מו, י

ואומר אני כי אברהם היה מיוחד לשמור כל התורה¹⁰⁸, ולפיכך אמרו עליו (קידושין פג). כי שמר^ו כל התורה כולה בעבור שהוא מסוגל למצוות התורה. ולכן עמרם שנשא דודתו, ויעקב ב' אחיות - כי אלו הם מצות לא תעשה¹⁰⁴, ואם לא היו מצוים על מצוות לא תעשה - למה יקיימו אותם, וזהו באמת דעתי, והוא נכון. והשתא אין צריך ליתן טעם כלל למה נשא יעקב ב' אחיות, כי מצוות לא תעשה אין לחיוב מעצמו, רק מצות עשה. ואברהם בלבד הוא שמר כל התורה כולה, בין עשה ולא תעשה.

פרשת דרכים דרוש ראשון
ממדבר קדמות אשא עיני בחקירה אחת עמדו עליה המפרשים ז"ל מערכה מול מערכה, אם קודם מתן תורה מאחר שנימול אברהם וקיים כל המצות ואפילו ערובי תבשילין כמ"ש רז"ל³, אם יצאו מכלל בני נח לגמרי ואפילו להקל או לא.⁴

שוב ראיתי שדבר זה הוא מחלוקת קדום בין אבות העולם, הובא ברמב"ן ז"ל פרשת אמור²⁶ בענין מגדף דכתיב ביה בתוך בני

הרי מבואר שדעת חכמי צרפת הוא כדעת הרא"ם ז"ל שקודם מתן תורה לא יצאו מכלל בני נח להקל ולפיכך הוצרך להתגייר משום דקיימא לן באומות הלך אחר הזכר, אך הרמב"ן אזיל לשיטת הר"ש יפה שהאבות יצאו מכלל בני נח אף להקל. ולדעתי הראיה שהביא הרמב"ן ממ"ש²⁹ גבי עשו ודילמא ישראל מומר שאני הוא ראיה חותכת, וכן נראה דיש להכריח ממ"ש פרק המוכר פירות דף ק. תנא הלך בה לארכה ולרחבה קנה, דכתיב³¹ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה, ע"כ. ואין ספק שמדין חזקה נגעו בה, והרמב"ם בפ"א מהלכות מכירה³² ובפ"א מהלכות זכיה ומתנה³³ כתב שאין העכו"ם קונה בחזקה³⁴, ואם אמרת דלא יצאו מכלל בני נח איך קנה אברהם בחזקה.³⁵

רבי צדוק הכהן מחשבות חרוץ אות יט

גריס, עד מתן תורה שנכנסו לברית בחילה וטבילה והרצאת דמים וגקראו בשם ישראל, אבל במזרים אף שיאלו מכלל א"י מ"מ לכלל ישראל לא בלו רק נחשבו כמו הגרים, וכאנרם אבינו עליו השלום קודם שזכה לשם אורחי: